

Landbruksinfo fra Indre Østfold kommune uke 32/2024

Smaken av Indre – høysesong!

Nå som det er sesong for både bær, grønnsaker, poteter, kjøtt, frukt og blomster, så passer det å vise fram [Smaken av Indre](#) igjen. Her finner du oversikt over mange av de lokale produsentene våre, og vi håper at dere er flinke til å handle, til både eget bruk og til å gi bort i gaver. Som dere ser av oversikten, er det mange spennende gårdsbutikker å handle hos.

Vi håper du blir inspirert – og blir med å spre [Smaken av Indre](#)!

Markedsdager høsten 2024 er bl.a.:

- [Bygdas dag i Mysen lørdag 7. september](#)
- [Høstmarked i Spydeberg lørdag 14. september](#)
- [Bønder i By'n 2024 Askim lørdag 21. september](#)

Brukerundersøkelse fra enhet landbruk i Indre Østfold kommune

I forrige nyhetsbrev, rett før sommeren, la vi med link til en brukerundersøkelse. Vi har fått inn noen svar, men håper selvsagt på flere. Denne uken sender vi ut SMS til dere som søkte produksjonstilskudd i 2023 og til de vi har telefonnummer til via skogfondsystemet. Gjennom brukerundersøkelsen ønsker vi å vite hva du tenker om nyhetsbrevet vårt og hvordan vi kan bli bedre på å dele informasjon. I tillegg ønsker vi å høre hva du synes om informasjonsmøter og om vår tilgjengelighet.

Det tar bare noen få minutter å svare på undersøkelsen, så vi håper du tar deg tid til å gi oss en tilbakemelding! Undersøkelsen er anonym, så ingen kan se hva du svarer.

Svarene som kommer inn vil vi bruke til å forbedre våre tjenester og sikre at viktig informasjon kommer fram til deg som søker om produksjonstilskudd, driver skogbruk, er jeger og/eller grunneier av landbrukseiendom.

Undersøkelsen finner du her <https://forms.office.com/e/U6vY8pZQv7>

Svarfrist for undersøkelsen er 31. august 2024, men svar gjerne nå med en gang.

Produksjonstilskudd – sjekk husdyrregisteret

Vi minner om at det er viktig at det er samsvar mellom husdyrregisteret og antall dyr du fører opp på søknad om produksjonstilskudd. Erfaringsmessig kan det ta litt tid å få registeret oppdatert, så gå gjerne gjennom dette allerede nå, så er det i orden til søknadsfrist for produksjonstilskudd 15. oktober.

Regionale miljøkrav

Nå nærmer det seg innhøsting, og etter det må du ta stilling til [miljøkravene](#). **Kan du pløye? Kan du harve? Har du god nok avstand til bekker, elver og vann? Er du sikker på det? Eroderer det i dråg? Kan du i det hele tatt så høstkorn? Er arealene dine flomutsatt? Hvor kan du spre husdyrgjødsel?**

Spør [Martin](#), [Marit](#) eller [Hilde](#) om det er noe du lurer på når det gjelder regionale miljøkrav, vi veileder og svarer gjerne på spørsmål og problemstillinger! I tillegg finner du [informasjon på hjemmesiden vår](#), og [veilederen til miljøkravene kan gi svar på mange spørsmål](#).

Dispensasjon fra krav 5 og 6?

Du kan søke om dispensasjon dersom det foreligger særlige tilfeller, forutsatt at det ikke strider mot annet regelverk. Søknad om dispensasjon sendes til kommunen, som forbereder og sender søknaden videre til Statsforvalteren som fatter vedtak. Dersom du får innvilget dispensasjon, gjelder denne for inntil ett år om gangen. Særlige tilfeller kan være:

- Økologisk drift der jordarbeiding er helt nødvendig for å bekjempe ugras
- Dyrking av såkorn
- Ekstraordinær nedmolding av husdyrgjødsel

Du kan søke dispensasjon her

I linken ovenfor kommer du til et elektronisk søknadsskjema. Fordelen med å bruke det er at vi får den informasjonen vi trenger med en gang, og kan raskt sende over til statsforvalteren som skal fatte vedtak. Det er også mulig å søke dispensasjon ved å sende e-post til post@io.kommune.no. Husk at søknaden skal være skriftlig og godt begrunnet! Vi begynner å behandle søknadene i starten av august.

Endring i markslag

NIBIOs markslagskart er vår fasit for utbetaling av tilskudd, derfor er det viktig at kartene er oppdaterte og stemmer overens med terrenget. Det er også disse arealtallene du bør ha med i f. eks. gjødslingsplan og jordleiekontrakter. Se på kartet og arealtallene nå, slik at vi rekker å rette opp eventuelle feil innen høstens søknadsomgang. Har du innspill til opprettinger i kart kan du sende e-post, helst med kartutsnitt, til landbruk@io.kommune.no innen 15. august.

Se gårdskart her: <https://gardskart.nibio.no>

Du kan søke opp flere eiendommer i samme søk. Bruk **flyfoto** (velges under Bakgrunnskart) når du skal sjekke hva som er registrert som jordbruksareal. Merk at kommunen (i alle fall store deler) er flyfotografert i april 2024, så velg bildeserien som heter Østfold MOF 2024 hvis det kommer opp som et valg.

Definisjoner:

- **Fulldyrka jord:** Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløedybde, og kan benyttes til åkervekster eller til eng, og som kan fornyes ved pløying.
- **Overflatedyrka jord:** Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata, slik at maskinell høsting er mulig.

- **Innmarksbeite:** Jordbruksareal som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekket av kulturgras eller beitetålende urter
- **Jordbruksareal:** Samlebetegnelse for arealtypene fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Det fulldyrka arealet som er registrert kan omfatte det du oppfatter som innmarksbeite/ravine. Det er ikke feil, men gjør at du må være bevisst når du fyller inn areal i søknad om produksjonstilskudd og RMP, slik at du bare søker tilskudd til areal du faktisk bruker.

Høsehirse

Ved mistanke om høsehirse oppfordrer vi dere til å ta kontakt med [Norsk Landbruksrådgiving](#). (og om du ikke er [medlem](#) allerede oppfordrer vi deg til å bli det). Informasjonen nedenfor er gjengitt fra NLR:

Høsehirse på nye steder – hva gjør vi nå?

Stadig flere har fått høsehirse. For de som oppdager den nå er spørsmålet hvordan vi håndterer den så seint i sesongen med kort tid igjen til tresking? Høsehirse setter mange frø, så det er viktig å prøve å gjøre noe for å begrense skadene. Luking og sprøyting med glyfosat er direkte tiltak, men renhold av tresker er også er veldig viktig tiltak. Leier du tresking er det viktig å si ifra til kjører, så man kan ta forholdsregler deretter.

Luking der det er mulig

Mange steder er det overkommelig å luke vekk planter, kanskje bare ta aksene om det er kort tid før tresking. Disse stedene vil høsehirsas komme i vekst og sette nye aks etter tresking. Kanskje usikkert om frøet blir modent nok til å klare en overvintring. For sikkerhets skyld bør det høstsprøytes med glyfosat. Eventuelt kan det pusses ned seinere før det har kommet spiredyktige frø.

Glyfosat i moden bygg kan drepe mer enn 90 % av frøene

I moden bygg kan det brukes glyfosat også mot høsehirse, en behandling som vil drepe mye høsehirsefrø, men ikke alt. Dette er en nødløsning når det ikke er mulig å luke, men for mye korn til å la være å treske. Det vil være mye spiredyktig frø tilbake som kan spire sjøl om det er mindre enn 10 % av opprinnelig mengde.

Glyfosatsprøyting uten tresking

I tette bestander hvor en ser lite til kornet under høsehirsas er aktuell å sprøyte ned med glyfosat uansett kornart, og la dette bli stående utresket. Her er det først og fremst snakk om fleksprøyting. Dette er først og fremst aktuelt i hvete og havre hvor en ikke kan sprøyte like før høsting som i bygg.

Treskeren sprer høsehirse - tresking av arealer med høsehirse til slutt

Dersom det er forskjell på arealene med hensyn til mengde høsehirse bør en rein tresker starte tresking på arealer uten, eller med minst høsehirse, og ta de verste arealene til slutt. Slik kan en redusere spredning av høsehirse med tresker. Halm fra arealer med høsehirse må en regne med også får med frø.

Kommunens oppfordring er derfor: Hønsehirse finnes nå over hele Indre Østfold kommune. Dette er veldig bekymringsfullt. Vi ber om at alle som oppdager at de har det, gjør en innsats for å hindre spredning. Ta gjerne kontakt for å diskutere mulige bekjempelsesmetoder. Hønsehirse har vi ikke samme mulighet til å pålegge tiltak for som vi har for floghavre. Men det betyr ikke at den ikke er like alvorlig. Det må derfor være i alles interesse å bidra til at den spres minst mulig.

Floghavre

Floghavre har egen forskrift, og det er Mattilsynet som fører tilsyn og kan fatte vedtak for å gjennomføre bestemmelsene i forskriften. Du som er driftsansvarlig for landbruksseiendom har **plikt** til å bekjempe floghavre effektivt og å sørge for årlig floghavrekontroll på dyrket mark (unntak for flerårig eng). Landbrukskontoret gjør stikkprøvekontroller etter behov.

Ved kjennskap til eller mistanke om floghavre, skal du straks melde fra til kommunen:

[Meldeskjema ved funn av floghavre.](#)

Meldingen skal følges av en planteprøve - se [retningslinjer for innsending av planteprøve](#)

Ved nye funn av floghavre skal innpakket planteprøve leveres landbrukskontoret (via Innbyggertorget i Askim) så snart som mulig. Kommunen skal videresende prøven til Kimen Såvarelaboratoriet AS for diagnostisering. Luket floghavre skal destrueres.

[Se også informasjon hos Mattilsynet.](#)

Spredning av floghavre skjer bare med frø, og spredningsveiene er de samme som for andre frøgras, blant annet ved dryssing på åkeren, husdyrgjødsel, jordarbeidingsredskaper med jord på, tresking/halmpressing og spredning med fugler og dyr. Har du spørsmål i forbindelse med kontroll og/eller bekjempelse av floghavre, ta kontakt med landbrukskontoret ved landbruk@io.kommune.no

Vi erfarer at det er mye floghavre i år, så ta en ekstra kikk.

Hageplanter på avveie – fremmede arter

Fremmede arter er arter som opptrer utenfor sitt naturlige utbredelsesområde, og er spredt til nye områder bevisst eller ubevisst ved hjelp av menneskers aktivitet. Fremmede arter er regnet for å være blant de største truslene mot biomangfold.

Har du invaderende hagerømlinger som for eksempel parkslirekne, kjempespringfrø, kjempebjørnekjeks, russekål, kanadagullris eller lupiner på eiendommen din, så oppfordrer vi sterkt til å sette i gang tiltak. De forsvinner ikke av seg selv, og det blir bare mer planter jo lenger du venter. Samarbeid gjerne på tvers av eiendommer. Vi kan bidra med råd og veiledning, men har dessverre ikke kapasitet eller mulighet til å bekjempe alle forekomster med fremmede arter.

- [Statsforvalteren har laget en felthåndbok der du finner bilder og kortfattet informasjon.](#)
- [På hjemmesiden vår finner du fremgangsmåte for bekjempelse av flere av de fremmede artene.](#)
- [Sjekk også Indre Østfold renovasjon for hvordan du skal håndtere fremmede arter,](#) det er viktig at det ikke havner sammen med annet hageavfall.

Markens Grøde i Rakkestad 9.-11. august!

Landbruksmessen Markens Grøde i Rakkestad arrangeres 9.-11. august med fagforedrag og læring på temaer som mer norsk matkorn, ny landbruksteknikk, jordhelse m.m. Her kan du både lære litt, bli inspirert og ikke minst treffe masse folk.

[Klikk her for program og mer informasjon.](#)

Vi kan trekke ut følgende faglige høydepunkter fra [Klima Østfolds](#) Klimalåve på messeområdet:

Fredag 9. august

- **13.30:** Dysevalg – avstand til vann. Rolf Einar Kordal, NLR
- **14.00:** Mentorordningen – ny bonde – med mentorpar v/Ole Henrik Lauritzen, NLR
- **14:30: Tapt mat – foredragsserie**
Årets fagtema i Grødens Klimalåve er økt bruk av norske ressurser. Kall det den tapte maten. Vi setter søkelyset på de gode råvarene som ikke engang kommer inn i verdikjeden for mat, og som da heller ikke blir registrert og definert som svinn. Matkorn som går til dyrefôr, frukt, grønnsaker, verpehøne og innmat er eksempler på ressurser som går til forbrenning eller som blir pløyd ned. Landbruks- og matminister, samt en kvartett dyktige fagpersoner skal belyse, forklare, og formidle kunnskap om de skjulte delene av matsystemet – det som ofte går under radaren.
 - **14.30** – Landbruks – og matminister Geir Pollestad
 - **14.50** – Selvforsyning, beredskapspotensial – og bondens rolle v/ Christian Anton Smedshaug, daglig leder i Agri Analyse
 - **15.10** – Underutnyttede matressursar på menyen v/ rådgiver Margit Fausko fra Green house
 - **15.30** – Pause med buffet – 10 smaksprøver av «tapt mat»
 - **16.00** – Matkornpartnerskapet v/Amund Dønnum, seniorrådgiver for næringspolitikk og markedsregulering i Felleskjøpet Agri
 - **16.30** - Fra åker til marked, hvordan kan nye og eldre arter og sorter gi spennende muligheter for norske bønder? v/Sveinung Grimsby, forsker i Nofima

Lørdag 10. august

- **11.00:** Økonomi i Grøfting v/ rådgiver Lars Kjuus i NLR
- **12.00:** Kan vi løse landbrukets utfordringer med regenerativ dyrking og fortsatt oppnå god lønnsomhet? v/ bøndene Dag Molteberg og Edvard Fosdahl
- **13.00:** Redusert jordbearbeiding – resultater fra felt v/rådgiver Lars Kjos i NLR
- **13.30:** Droner – ny teknologi i landbruket v/Fredrik Klaseie rådgiver i NLR

Søndag 11. august

- **12.00:** Bioressurser til overs fra hus eller gård? Slik lager du kvalitetskompost v/ lektor Linda Jolly
- **13.00:** Markens Grøde - lær og dyrke og lage mat med grønnsaker og urter fra egen hage!
- **14.30** Kunnskap og vern av nytteplanter i Norge v/rådgiver Guri Bugge Klima Østfold/KVANN.
- **14:30:** Bioressurser til overs fra hus eller gård? Slik lager du kvalitetskompost v/ lektor Linda Jolly

Lokalmat-workshop

Guldkorn gjentar suksessen fra i våres og ønsker velkommen til «**Lokalmat workshop – en real arbeidsøkt for lokalmatprodusenter med ønske om vekst**»

TID: 22. august 2024, 18:00 – 21:00

STED: Nordre Alvim Gård, Fredrikstadveien 4, 1711 Sarpsborg

Målgruppen for workshopen er vekstbedrifter og lokalmatprodusenter i tidlig fase, som har et ønske om å lære mer om kommersialisering, økt volum og lønnsomhet i bedriften.

Arrangementet er gratis, og er en del av prosjektet: «Fra idè til hyllevare». Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Østfold Fylkeskommune.

Nordre Alvim Gård er en av de eldste i Norge med liv og bosetting. Gården ligger på historisk grunn i Sarpsborg, og vi kan vise til arkeologiske utgravninger og fornminner. Gårdsfamilien driver gården i felleskap og gjennom konsepter som for eksempel Smaken av 2024, setter de gode råvarer og det lokale i fokus. Vi gleder oss til å kunne holde vår workshop hos dem!

Påmelding: smakpaostfold@guldkorn.no

Påmeldingsfrist: 14. august

Les mer på nettsiden for arrangementet her:

<https://www.guldkorn.no/event-details/lokalmat-workshop-pa-nordre-alvim-gard>

KORN – et kjærlighetsdrama på jordet

På Åsheim gård i Spydeberg spilles vandreteaterforestillingen «KORN – et kjærlighetsdrama på jordet», med premiere fredag 30. august, og videre forestillinger 31. august, 1., 28. og 29. september. Lørdag 31. august inviterer de i tillegg til Åsheim-fest, med leirbål, debatt, matbod og låvefest.

Se mer informasjon om teaterforestillingen her: [Korn – Tiril Pharo](#)

Billetter finner du her: [Tiril Pharo produksjoner | Se arrangementer og kjøp billetter | Hoopla](#)

Om arrangementet lørdag 31. august finner du mer informasjon her:

https://www.facebook.com/asheimgard?locale=nb_NO

Status kreps – pest og krepsing

Til deg som er grunneier eller bruker av elv eller vann i Indre Østfold kommune

Tirsdag 6. august kl. 18 startet krepsesesongen, men for flere av dere med krepsrett er det dessverre fortsatt restriksjoner på grunn av krepspest.

Krepspest er en smittsom soppsykdom som angriper edelkreps, og fører til utryddelse av bestanden i området som er rammet - en alvorlig trussel mot den utryddingstruede edelkrepsen. Alle som bruker vassdragene har ansvar for å ikke spre smitte videre til andre vassdrag. Spredning av krepspest er ofte knyttet til ulovlig flytting av kreps, eller transport av båter og utstyr som har vært brukt i smittede vassdrag. Det er Mattilsynet som har ansvar for å iverksette tiltak ved mistanke eller påvisning av krepspest.

I fjor ble det konstatert krepspest på edelkreps i Hæra også oppstrøms Rustadfossen (ved Ramstadkrysset). Et av Mattilsynets tiltak var å utvide forskriften om bekjempelse av krepspest. Det vil si at forbudet mot krepsing i Hæra utvides til å [gjelde nedstrøms demning ved Foss \(Sentvet\) til Glomma](#) (se kart i link), inkludert sideløp som for eksempel Dalselva og Dugla til nærmeste naturlige eller kunstige vandringshinder for kreps. Siste nytt her er at pesten fortsetter sakte oppstrøms i vassdraget, se [nyhetssak hos Veterinærinstituttet fra i 6.8.2024](#).

Regler i sonene med krepspest:

Det er påbudt å:

- Å tørke fullstendig eller desinfisere fangst- og fiskeredskaper, båter, anleggsmaskiner, vannbeholdere og annet utstyr eller redskaper som har vært benyttet i restriksjonssonen.
- Tilsvarende tiltak skal også gjennomføres dersom slike gjenstander tas ut av vannet før de flyttes oppstrøms.
- Å melde funn av døde eller syke kreps til Mattilsynet på telefon 22 40 00 00.

I tillegg er det forbudt å:

- Å fange eller å oppbevare kreps i bur eller teiner, eller å plukke død kreps.
- Å flytte levende og døde kreps.
- Å flytte åte og agnfisk (levende og døde) mellom vassdrag.
- Å føre levende og døde fisk samt andre vannlevende organismer ut av sonen.

I Indre Østfold kommune gjelder følgende restriksjoner i (forskriftene finner du i linkene nedenfor):

- [Morsavassdraget, altså Hobølelva med sidebekker](#) (innført i 2016)
- [Glomma, inkludert hovedløpet av Lekumelva/Mysenelva/Hæra i Viken nedstrøms demning ved Foss \(Trøgstad, koordinater 59.66693 11.3560518\) i Indre Østfold kommune, samt sideløp nedenfor demningen ved Foss oppstrøms til nærmeste naturlige eller kunstige vandringshinder for kreps. Det inkluderer, men er ikke begrenset til, sideelvene Dalselva og Dugla. Restriksjonssonen omfatter i tillegg landområdene 1000 m på hver side av høyeste målte vannstand etter 1. mai 2005](#) (innført i 2021, oppdatert i 2023)
- I Stiklatjern i Båstad er krepsbestanden fredet igjen i 2024 på initiativ fra grunneierne.

For deg som fortsatt kan krepse gjelder følgende regler:

- Retten til å krepse tilhører grunneier. Den som krepser må ha egen rettighet eller tillatelse fra rettighetshaver.
- Det er lov å krepse i perioden 6. august kl. 18.00 - t.o.m 14. september.
- Minstemålet er 9,5 cm fra pannehornets spiss til enden av halen. Krepse som er mindre enn dette skal straks settes ut i vannet igjen.
- Rettighetshavere eller Statsforvalteren kan innskjerpe regler om krepsesesong, minstemål eller redskapsbruk. Mattilsynet kan forby krepsing hvis det oppstår en sykdomssituasjon. Den som krepser har ansvar for å sette seg inn i de reglene som gjelder på stedet.

For mer og utfyllende informasjon, se Mattilsynets hjemmesider:

- [Krepsepest påvist i Hæravassdraget](#)
- [Om krepsepest](#)
- [Slik hindrer du spredning av krepsepest](#)

Dersom du har spørsmål om lovverket, kontakt [Mattilsynet](#).

Hovedbudskapet er:

Det er ikke lov å krepse i vassdragene med restriksjoner og du må være veldig bevisst når du forflytter deg mellom vassdrag – også der det ikke er påvist krepsepest!

Lykke til med årets innhøsting!

Nytt fra:

Indre Østfold kommune:

- [Følg Indre Østfold kommune via innbyggerappen Civis](#)
- [Indre Østfold kommune har igjen fått penger til bredbånd](#)
- [Badeplasser i Indre Østfold kommune](#)
- [Smaken av Indre - oppdag lokalmat i Indre Østfold!](#)
- [Reserver tid med saksbehandler landbruk](#)
- [Kalender](#)

NIBIO – Norsk institutt for bioøkonomi

- [NIBIO er klare for Arendalsuka!](#)
- [Bra år for norske kirsebær og moreller](#)
- [Rotgallnematoder: Den skjulte trusselen mot norske gulrøtter](#)
- [Spill på lag med nytteinsektene i jordbruket](#)
- [Potet er klimavinneren på middagsbordet](#)
- [Tørkebønner – fra traust til trendy](#)

NLR - Norsk Landbruksrådgiving:

- [Vær våken når du skriv avtale om levering av gjødsel til biogassanlegg](#)
- [Girer opp grovfôr dyrkinga med god gjødslingsplan](#)
- [Klar, ferdig, direkteså... eller?](#)
- [Ta tørråte på alvor!](#)
- [Tresker\(u\)lykke](#)
- [Verdiprøving i høsthvete](#)
- [Plantevernjournal og plantevernplaner – mal oppdatert](#)
- [Kalender for kurs, markdager og fagmøter i regi av NLR Østlandet](#)
- [Kalender for kurs og fagmøter i regi av NLR](#)

Skogkurs.no - skogbrukets fellesorgan for kompetanseformidling

- [Precilience – Precision climate resilience](#)
- [Det viktige veivedlikeholdet](#)
- [Nettkurs i forvaltning av kantsoner](#)
- [Kursoversikt](#)

Agropub - Nettside for økologisk landbruk

- [Skogshage - hvorfor, hvor og hvordan?](#)
- [Kompostte mot gråskimmel](#)
- [Norsk birøkt utgjør ingen trussel mot ville bier](#)
- [Arrangementskalender](#)

Du kan abonnere på Landbruksinfo ved å melde deg på [her](#) for å få tilsendt i e-post.

Dersom du vil reservere tid med en av oss i enhet landbruk, så kan du enkelt gjøre det via [bookingfunksjonen](#).

[Indre Østfold kommune](#)

[Enhet Landbruk](#)

Tlf.: 69 68 10 00

E-post: landbruk@io.kommune.no

Postadresse.: Postboks 34, 1861 Trøgstad

Besøksadresse: Rådhusgata 22, 1830 Askim

Veterinærvakt Østfold Nord: Askim, Hobøl, Rakkestad, Skiptvet, Spydeberg: 69221090

Veterinærvakt Østfold Øst: Eidsberg, Marker, Rømskog, Trøgstad: 954 87 330

Viltvakt: 414 45 933